

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

GESKIEDENIS V1

FEBRUARIE/MAART 2014

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 10 bladsye en 'n addendum van 13 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER vrae wat op die voorgeskrewe inhoud soos in die riglyndokument vervat, gebaseer is.

VRAAG 1: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE KOUE OORLOG OP DIE VORMING VAN DIE WÊRELD SOOS DIT IN DIE 1960's WAS?

- USSR/VSA – Skep van belangesfere: Fokus op Kuba

VRAAG 2: HOE IS UHURU IN DIE 1960's EN 1970's IN AFRIKA VERWERKLIK?

- Gevallestudie: Tanzanië

VRAAG 3: WATTER VORME VAN BURGERLIKE PROTES HET VAN DIE 1960's TOT 1990 TE VOORSKYN GEKOM?

- Fokus 1960's: Burgerregtebewegings in die VSA

VRAAG 4: WATTER VORME VAN BURGERLIKE PROTES HET VAN DIE 1960's TOT 1990 TE VOORSKYN GEKOM?

- Fokus 1970's: Swartbewussynsbeweging in Suid-Afrika

2. Elke vraag tel 75 punte, waarvan 45 punte vir die brongebaseerde vraag en 30 punte vir die uitgebreideskryfwerk-vraag toegeken word.
3. Kandidate moet enige TWEE vrae beantwoord.
4. In die beantwoording van vrae moet kandidate hulle kennis, vaardighede en insig toepas.
5. Die blote oorskryf van die bronne as antwoorde sal kandidate benadeel.
6. Vrae moet beantwoord word deur na die ADDENDUM te verwys.
7. Skryf netjies en leesbaar.

**VRAAG 1: HOE HET DIE KUBAANSE MISSIELKRISIS KOUE OORLOG-
SPANNING TUSSEN DIE USSR EN DIE VSA GEDURENDE DIE
1960's VERERGER?**

Bestudeer Bron 1A, 1B en 1C om die vrae wat volg te beantwoord.

- 1.1 Bestudeer Bron 1A.
- 1.1.1 Verduidelik waarom Khrushchev besluit het om missiele in Kuba te ontplooi. (2 x 2) (4)
- 1.1.2 Omskryf die term *kommunisme* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 1.1.3 Verduidelik waarom jy dink Khrushchev besluit het om die ontplooiing van missiele in Kuba 'n geheim te hou. (2 x 2) (4)
- 1.2 Verwys na Bron 1B.
- 1.2.1 Waarom het die redakteure besluit om inligting oor die Kubaanse Missielkrisis op die voorblaaie van die koerante te publiseer? (1 x 3) (3)
- 1.2.2 Wat kan jy uit die verskillende koeranthoofopskrifte oor die Kubaanse Missielkrisis aflei? Gebruik bewyse uit die bron om jou antwoord te ondersteun. (Visuele bron) (2 x 2) (4)
- 1.2.3 Hoe het die meerderheid Amerikaanse burgers gereageer op die nuus dat Sowjet-missiele in Kuba ontplooi word? (Geskrewe bron) (1 x 2) (2)
- 1.2.4 Waarom dink jy het 'die gevaar van oorlog nader as ooit tevore gelyk'? (Geskrewe bron) (1 x 2) (2)
- 1.2.5 Verduidelik hoe Robert Torricelli die Kubaanse Missielkrisis beskou het. (Geskrewe bron) (2 x 2) (4)
- 1.2.6 Op watter maniere vul die inligting in beide die visuele en die geskrewe bronne mekaar aan met betrekking tot die Kubaanse Missielkrisis? Gebruik bewyse uit die bron om jou antwoord te ondersteun. (2 x 2) (4)
- 1.3 Raadpleeg Bron 1C.
- 1.3.1 Waarom het Kennedy besluit om 'n brief aan Khrushchev te skryf? (1 x 2) (2)
- 1.3.2 Haal TWEE eise aan wat Kennedy op Khrushchev afgedwing het. (2 x 1) (2)
- 1.3.3 Verduidelik die betroubaarheid van hierdie bron aan 'n geskiedkundige wat die Kubaanse Missielkrisis bestudeer. (2 x 2) (4)

- 1.4 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) waarin jy verduidelik waarom Bron 1B bruikbaar sou wees vir 'n geskiedkundige wat oor die Kubaanse Missielkrisis skryf. (8)

- 1.5 **UITGEBREIDE SKRYFSTUK** (Jou antwoord moet ongeveer TWEE bladsye lank wees.)

Beantwoord EEN van die vrae: VRAAG 1.5.1 OF VRAAG 1.5.2.

- 1.5.1 Verduidelik hoe die Kubaanse Missielkrisis Koue Oorlog-spanning tussen die USSR en die VSA gedurende die 1960's vererger het. (30)

OF

- 1.5.2 Khrushchev het verklaar: 'Waarom kon die Sowjetunie nie die reg hê om dieselfde as Amerika te doen nie?'

Verduidelik tot watter mate jy hierdie verklaring ondersteun in die konteks van Khrushchev se ondersteuning van Kuba. Motiveer jou antwoord deur die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis te gebruik.

(30)
[75]

VRAAG 2: HET JULIUS NYERERE SE BELEID VAN UJAMAA TANZANIË GEDURENDE DIE 1960'S GETRANSFORMEER?

Gebruik Bron 2A, 2B en 2C om die vrae wat volg te beantwoord.

2.1 Verwys na Bron 2A.

- 2.1.1 Volgens die geskrewe bron, wat was die doelwitte van die Arusha-verklaring? (2 x 1) (2)
- 2.1.2 Omskryf die begrip *nasionalisme* in jou eie woorde (1 x 2) (2)
- 2.1.3 Verduidelik die bruikbaarheid van hierdie bron vir 'n geskiedkundige wat die ekonomiese en politieke beleide van Julius Nyerere navors. (2 x 2) (4)
- 2.1.4 Lewer kommentaar oor hoe *Time*-tydskrif Nyerere uitgebeeld het. (2 x 2) (4)
- 2.1.5 Waarom dink jy het *Time*-tydskrif besluit om Nyerere op die voorblad van die Maart 1964-uitgawe te plaas? (1 x 2) (2)
- 2.1.6 Vergelyk die visuele en geskrewe bronne. Op watter maniere ondersteun die inligting in die visuele bron die inligting in die geskrewe bron met betrekking tot Nyerere se politieke loopbaan? (2 x 2) (4)

2.2 Gebruik Bron 2B.

- 2.2.1 Verduidelik hoe Julius Nyerere besluit het om die gaping tussen die stedelike minderheid en die landelike meerderheid te oorbrug. (2 x 2) (4)
- 2.2.2 Haal TWEE beginsels van Nyerere se beleid van ujamaa aan. (2 x 1) (2)
- 2.2.3 Verduidelik die beperkinge van hierdie bron vir 'n geskiedkundige wat die implementering van die beleid van ujamaa in Tanzanië bestudeer. (1 x 3) (3)

2.3 Bestudeer Bron 2C.

- 2.3.1 Volgens die inligting in die bron, waarom was die beleid van ujamaa nie suksesvol nie? (1 x 2) (2)
- 2.3.2 Lewer kommentaar op die akkuraatheid van Nyerere se stelling: 'Jy kan nie dit wat nie tradisioneel is nie, sosialiseer nie. Die shamba (plaas) kan nie gesosialiseer word nie.' (2 x 2) (4)

- 2.4 Vergelyk Bron 2B en 2C. Verduidelik hoe die inligting in hierdie bronne verskil met betrekking tot die beleid van ujamaa. (2 x 2) (4)

2.5 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om die uitwerking van Nyerere se beleid van ujamaa op gewone Tanzaniërs te verduidelik. (8)

2.6 UITGEBREIDE SKRYFSTUK (Jou antwoord moet ongeveer TWEE bladsye lank wees.)

Beantwoord EEN van die VRAE: VRAAG 2.6.1 OF VRAAG 2.6.2.

2.6.1 Bespreek hoe Julius Nyerere se beleid van ujamaa Tanzanië gedurende die 1960's getransformeer het. (30)

OF

2.6.2 Julius Nyerere se beleid van ujamaa was 'n groot sukses.

Stem jy met die stelling saam? Motiveer jou antwoord deur die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis te gebruik. (30)
[75]

VRAAG 3: HOE HET DIE BURGERREGTEBEWEGING DIE REGERING VAN DIE VERENIGDE STATE GEDURENDE DIE 1960's UITGEDAAG?

Gebruik Bron 3A, 3B, 3C en 3D om die vrae wat volg te beantwoord.

3.1 Lees Bron 3A.

- 3.1.1 Volgens die bron, waarom het die Burgerregtebeweging 'n geweldlose benadering gevolg om diskriminasie te beëindig? (1 x 1) (1)
- 3.1.2 Omskryf die begrip *segregasie* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 3.1.3 Verduidelik hoe Swart Amerikaners in die Suide van Amerika behandel is. (2 x 2) (4)
- 3.1.4 Waarom dink jy het die media nie 'n betekenisvolle rol gespeel in die openbaarmaking van die wreedhede wat teen Swart Amerikaners gepleeg is nie? (2 x 2) (4)

3.2 Gebruik Bron 3B.

- 3.2.1 Haal bewyse uit die bron aan wat daarop dui dat sitstakinge op die beginsel van geweldloosheid gebaseer was. (1 x 1) (1)
- 3.2.2 Watter rol het CORE en SCLC gedurende die sitstakingveldtogte gespeel? Gebruik bewyse uit die bron om jou antwoord te ondersteun. (2 x 2) (4)
- 3.2.3 Hoe het die meeste winkels op die sitstakingveldtogte gereageer? (1 x 2) (2)

3.3 Bestudeer Bron 3C.

- 3.3.1 Haal bewyse uit die bron aan wat daarop dui dat Martin Luther King jr. die Burgerregtebeweging beïnvloed het om hul strategie van geweldloosheid te verander. (1 x 1) (1)
- 3.3.2 Verduidelik hoe die sheriff van Selma, James Clark, op die nuwe benadering wat die burgerregte-aktiviste aangeneem het, gereageer het. (2 x 2) (4)

- 3.4 Bestudeer Bron 3D.
- 3.4.1 Wat was die hoofrede vir die Selma-na-Montgomery-optogte? (1 x 2) (2)
- 3.4.2 Verduidelik of die optog vanaf Selma na Montgomery, wat deur Martin Luther King jr. gelei is, 'n sukses was. (Geskrewe bron) (1 x 2) (2)
- 3.4.3 Watter boodskap dra die foto oor die optog oor die Edmund Pettus-brug oor? (Visuele bron) (1 x 2) (2)
- 3.4.4 Verwys na die geskrewe en die visuele bronne. Verduidelik hoe die inligting oor die optog vanaf Selma na Montgomery in die visuele bron die inligting in die geskrewe bron ondersteun. (2 x 2) (4)
- 3.5 Raadpleeg Bron 3C en 3D. Hoe verskil die bewyse in hierdie bronne oor die behandeling van die burgerregte-aktiviste? (2 x 2) (4)
- 3.6 Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om die invloed van die strategie van geweldloosheid op die Burgerregtebeweging te evalueer. (8)
- 3.7 **UITGEBREIDE SKRYFSTUK** (Jou antwoord moet ongeveer TWEE bladsye lank wees.)

Beantwoord EEN van die vrae: VRAAG 3.7.1 OF VRAAG 3.7.2.

- 3.7.1 Bespreek die verskillende strategieë wat die Burgerregtebeweging gebruik het om die regering van die Verenigde State gedurende die 1960's uit te daag. (30)

OF

- 3.7.2 'n Winkelbestuurder, CL Harris, het die volgende oor die sitstakingveldtogte gesê: 'Hulle kan net daar sit. Dit beteken niks vir my nie.'
- Gebruik die inligting in die relevante bronne en jou eie kennis en bespreek hierdie stelling krities in die konteks van die sitstakingveldtogte wat deur die Burgerregtebeweging van stapel gestuur is. (30)
- [75]**

VRAAG 4: HOE HET DIE FILOSOFIE VAN SWART BEWUSSYN DIE STUDENTE VAN SOWETO IN 1976 BEÏNVLOED?

Gebruik Bron 4A, 4B en 4C om die vrae wat volg te beantwoord.

4.1 Verwys na Bron 4A.

- 4.1.1 Waarom, volgens die inligting in die bron, is SASO gestig? (1 x 1) (1)
- 4.1.2 Omskryf die begrip *swart bewussyn* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 4.1.3 Watter invloed het die verbanning van die ANC op swart Suid-Afrikaanse weerstandsbewegings gehad? (1 x 3) (3)
- 4.1.4 Uittreksel 2 van Bron 4A evalueer die impak van die Swart Bewussynsbeweging. Haal EEN positiewe en EEN negatiewe kenmerk van die Swart Bewussynsbeweging aan. (2 x 1) (2)

4.2 Gebruik Bron 4B.

- 4.2.1 Waarom het Murphy Morobe by Suid-Afrika se stryd om vryheid betrokke geraak? (1 x 2) (2)
- 4.2.2 Volgens Morobe, watter gebeurtenisse het studente van Soweto in die 1970's beïnvloed om 'n program van weerstand teen die apartheidsregering te begin? (2 x 2) (4)
- 4.2.3 Volgens Seth Mazibuko, waarom het 'Swart Bewussyn 'n lewenswyse geword'? (1 x 2) (2)
- 4.2.4 Verduidelik of Morobe en Mazibuko se weergawes oor die filosofie van Swart Bewussyn eenders is. (2 x 2) (4)

4.3 Lees Bron 4C.

- 4.3.1 Volgens die bron, wat was die rede vir die Soweto-opstande? (Geskrewe bron) (1 x 1) (1)
- 4.3.2 Verduidelik hoe die meeste swart Suid-Afrikaanse studente oor Afrikaans gevoel het. (Geskrewe bron) (2 x 2) (4)
- 4.3.3 Waarom dink jy wou die studente in die foto 'Bantoe-onderwys' vernietig het? (Visuele bron) (2 x 2) (4)
- 4.3.4 Verduidelik die beperkinge van die visuele bron vir 'n geskiedkundige wat die rol van studentebetrokkenheid by die Soweto-opstande bestudeer. (2 x 2) (4)
- 4.3.5 Vergelyk die inligting in die visuele en geskrewe bronne. Verduidelik tot watter mate die inligting in die foto die inligting in die geskrewe bron oor die Soweto-opstande ondersteun. (2 x 2) (4)

- 4.4 Verduidelik waarom jy Bron 4B as baie nuttig sou beskou wanneer die invloed van die filosofie van Swart Bewussyn op die Soweto-opstande nagevors word. Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde). (8)
- 4.5 **UITGEBREIDE SKRYFSTUK** (Jou antwoord moet ongeveer TWEE bladsye lank wees.)
- Beantwoord EEN van die vrae: VRAAG 4.5.1 OF VRAAG 4.5.2.
- 4.5.1 Bespreek hoe die filosofie van Swart Bewussyn die studente van Soweto in 1976 beïnvloed het. (30)
- OF**
- 4.5.2 Die politieke denke van die jeug in die 1970's is deur Steve Biko se opvatting gevorm.
- Stem jy met die stelling saam? Motiveer jou antwoord deur die relevante bronne en jou eie kennis te gebruik. (30)
- TOTAAL: 150**
- [75]**